

W. BIEGAŃSKIEGO · W. CZĘSTOCHOWIE

EX · LIBRIS · M · B · P · IM · DR ·

BIBLIOTEKA PUBLICZNA im. W. Biegańskiego w CZĘSTOCHOWIE

PRAWA REPRODUKCJI ZASTRZEŻONE

COPYRIGHT RESERVED

GAZETA CZĘSTOCHOWSKA

REDACJA

Częstochowa II-ga Aleja Nr. 38, telefon Nr. 59

Pod kierunkiem

ZYGMUNTA TRZEBIŃSKIEGO

ADMINISTRACJA

Częstochowa II-ga Aleja Nr. 43

Warunki pre...

Wszelkich ogłoszeń na stronie 4-ej.

Cena 3 kop.

Redaktor lub jego zastępca przyjmują interesantów codziennie z wyjątkiem dni świątecznych, od godz. 7—8 wieczorem.

II-ga Aleja № 43. TEATR „ODEON” W. KRZEMIŃSKIEGO (Najstarszy w Królestwie)

Od środy 6 do piątku 8 Kwietnia (włącznie)

Zupełna zmiana programu!

Skrzypek z Cremony (Dramat podług Franciszka Coppégo — Film d'Art) **Wzywam cię** (dramat) **Pożar w Filadelfji** (zdjęcia z natury) **Dzień słoneczny w górach** (widoki z natury) **Ach te muohy!** (komiczny) **Kradzież welocepedu** (komiczny) Nad program: **Lizystrata** (komedia w kol.)

Na scenie tylko na kilka dni! Nowość!

„Asmodea” Fantasmagorja czarodziejska

Zmiana programu w każdą środę i sobotę. W Kalloskopach wystawiono: **Muzeum Louvre w Paryżu**

Ceny miejsce zwykłe. Szczegóły w afiszach i programach.

TEATR „OAZA” I ALEJA II.

Dzisiaj zmiana programu i repertuaru Zofji Górskiej.

sci, jest rozprzężenie. Gdziekolwiek zbierze się pewna grupa ludzi w jakiejś sprawie ogół obchodzącej brak karności, rozprzężenie moralne występuje na jaw. Widzimy to u podstaw i szczytów społeczeństwa i nawet, a raczej przedewszystkiem w szkole.

Brak karności w szkole, wśród młodzieży, jest może ze wszystkich przejawów społecznych u nas, najsłabszym i najgroźniejszym. Nie da się on usunąć przez samo wadziwo nauczycieli i stosowanie ślepej, przymusowej dyscypliny i nie trzeba tych dwóch pojęć mieszać. Burzy się karność, jeżeli zdobywa się posłuszeństwo dla wymagań dowolnych i niesłusznych lub nie rozumianych przez tych, kogo obowiązują mają.

Najważniejszą bowiem podstawą karności, koniecznym jej poprzednikiem, jest świadomość następstw i warunków współżycia.

Stosuje się to do szkoły, jak i do życia i społeczeństwa wogóle, bo jedne są prawa przyrodzone, które wszelkie zbiorowiska ludzkie obejmują. Jeżeli owoce współżycia mają być nie zgubne, a dodatnie, musi istnieć dążenie do utrzymania harmonijnego, zrównoważonego stosunku do środowiska, w którym się żyje.

Niestety to dążenie w naszym społeczeństwie przejawia się coraz słabiej. Dowodów na to dostarczają nam dzieje naszych instytucji społecznych.

S t f. Z.

Rosyjska literatura i Polacy.

P. Clemens zamieszcza pod tym tytułem w „Riecz” ciekawy artykuł o stosunku Polaków do literatury rosyjskiej. Przedewszystkiem cytuje zdanie jednego krytyka rosyjskiego, który stwierdził, że czytelnik Rosjanin nienawidzi literatury rosyjskiej. Jeśli więc w tem twierdzeniu jest choć część prawdy, pisze Clemens, to Rosjanie nie mają prawa burzać się na nierosjan, którzy obawiają się literatury rosyjskiej i agituja przeciw niej.

W dalszym ciągu p. Clemens wykazuje, że wobec tego, iż Rosjanie niena-

widzą swojej literatury, nie dziwnego, że Polacy ochraniają przed jej wpływem destrukcyjnym jedyną swoją skarbnicę narodową, literaturę polską.

Następnie autor artykułu stwierdza, że wpływ literatury rosyjskiej i sztuki na polskie życie intelektualne jest ogromny, powołując się w tej mierze na opinię wygłoszoną przez „Głos Warszawski”. Literatura rosyjska jest popularyzowana za pomocą licznych tłumaczeń, ukazują się krytyki dzieł rosyjskich, prądy zaś i idea literatury rosyjskiej znajdują oddźwięk w literaturze polskiej.

Z drugiej strony jednak jest—wedle p. Clemensa—duży zastęp ludzi, bynajmniej nie szowinistów, a bojowników sztuki i piękna, którzy ostrzegają przed zależnością od rosyjskich ideałów artystycznych i ideowych, przed zespoleniem się „z duchem wschodu” w epoce jego upadku i chorobliwości.

Nastroj społeczeństwa polskiego względem literatury rosyjskiej p. Clemens charakteryzuje tak:

„Czytelnik polski nie nienawidzi rosyjskich autorów współczesnych, lecz obawia się ich, chce się od nich uwolnić. Byłoby bezsensownem tłumaczyć to uprzedzenie do ksiątek rosyjskich samym tylko szowinizmem polskim, jakkolwiek niepodobna przeczyć, że sytuacja obecna jest podatnym gruntem do takich motywów, które popychają do walki z „duchem wschodu”.

Nastroju tego p. Clemens przemijającym nie nazywa, a „przyczyna tej niechęci leży głębiej. Jest nią obawa wpływu destrukcyjnego anarchizacyjnej literatury rosyjskiej, niestawiającej sobie żadnych ideałów”. Dla odwodnienia tej tezy i dla wykazania rozbieżności ideałów literatury polskiej i rosyjskiej kończy p. Clemens swój artykuł oryginalnym i lapidarnym porównaniem między obiema literaturami. (m.)

O kanonizację królowej Jadwigi.

Biskup Iwowski, ks. Władysław Bandurski, ogłosił orędzie, wzywające do

wszyscy, i rząd i sam wódz naczelny, wymiana zdań była zawsze gorąca, czasami gwałtowna, a uchwały przechodziły najczęściej drobną tylko większością głosów. Te same uchwały na jawnych posiedzeniach Kongresu przechodziły jednogłośnie.

Czyniono to w imię dobrze zrozumianego interesu publicznego. Nie chciało, by ludzie mało duszni widzieli jakieś walenie się u najwyższych kierowników walki i by przez to potracili serc zupełnie. Dlatego mężowie prawdziwi, gdy już raz sprawa była zdecydowaną na tajnym posiedzeniu, dla dobra wspólnej sprawy, rezygnowali ze swoich osobistych przekonań i głosowali za rzeczami, które, być może, w ich myśli wydawały się zgubnymi.

Członków owego Kongresu amerykańskiego nikt do takiego a nie innego działania nie zmuszał. Była to karność, która nie działała i krępowała z zewnątrz, ale która wypływała z najgłębszych pokładów ich duszy, była dobrowolną oraz świadomą siebie.

W dziejach naszych nie znajdujemy ani jednego, choćby w przybliżeniu podobnego przykładowi takiej karności obywatelskiej. Pomijając ostatnie czasy Rzeczypospolitej, czasy upadku, kiedy wszechwładnie już rządziło „liberum veto”, rozglądamy się dalej wstecz w pomocro dziejowej — i szukamy bez skutku.

Tak samo i dziś jednym z najbujniej pleniących się u nas chwastów, jednym z największych niedomagań naszego życia społecznego, w najszerzym tego słowa znaczeniu, jest brak karno-

LEKARZ-DENTYSTA GREJNIEC

w CZĘSTOCHOWIE,

I Aleja Nr. 10, dom p. Rajcherowej, Przyjmuje codziennie od 9—1 rano i od 3—7 wiecz.

Poleca Nr. I swego wydziału poświęconego krzewieniu zasad zobowiązania wśród mas najszerzych p. t. „Ogólne zasady pielęgnowania zębów i jamy ustnej”. Cena 5 i 10 k. Zadać w księgarniach! 20

LEKARZ-DENTYSTA

Artur Broniatowski

przyjmuje codziennie od 9—1 i od 3—7 p. p.

I Aleja Nr. 8, pierwsza piętra dom p. Rygockiej.

Brak karności.

W rocznikach Kongresu Stanów Zjednoczonych znajdujemy pomnik karności, najpiękniejszy może ze wszystkich, jaki nam pozostawiła historia. Za czasów walki Stanów Zjednoczonych o niepodległość w końcu XVIII wieku, na tajnych posiedzeniach Kongresu, najwyższej wówczas władzy ustawodawczej i egzekutywnej, której podlegali

KRUSZYŃSKI I PROSZÓWSKI

Częstochowa, Aleja III-ola, dom własny.

Pierwszorządny Zakład Artystyczny Rzeźbiarsko-Kamieniarski i Sztukatorski

Założony w roku 1887

WYKONYWA RZEZBY POMNIKI. ROBOTY BUDOWLANE I SZTUKATERJE.

Telefon 260

RYDZEWSKI i S-ka

Biurowo Techniczne w Częstochowie, Teatral 13

TEL.

Instalacje: Oświetlenia elektrycznego, przenoszenia siły i prądu na odległość. Oświetlenia młynów, tartaków, fabryk. Kanalizacja, wodociągi, materiałów technicznych i elektrotech.

Cesarzowa Taitu.

Ciekawą postacią jest cesarzowa abisyńska Taitu, o usunięciu której od rządów zwastują dzienniki. Historia jej życia była burzliwa. Zanim została żoną Menelika, miała czterech mężów, od których uwalniała się zapomocą rozwodu lub wprost porzucając ich. Imię jej znaczy „Obłok”. Za czasów swej młodości była ona tak piękna, że opiewano ją wierszem i prozą. Żyła z Menelikiem przez lat 20, zanim go poślubiła. Jest bowiem tam zwyczajem, że przed zaślubinami, jakie się odbywają zazwyczaj w ten sposób, że kapłan dzieli hostję na dwie połowy i daje ją obojgu pragnącym zawrzeć związek małżeński, który już wówczas jest nierozdzielny — jest małżeństwem próbnym, które się może rozjeść każdej chwili.

Menelik nie decydował się długi czas na takie nierozdzielne okowy, tembardziej, że małżeństwo ich było bezdzietne. Taitu znalazła jednak środek zjednania sobie ostatecznie serca swego męża. Fakt ten przypomina najpiękniejsze opowieści biblijne. Taitu słyszała, że Menelik w czasach, kiedy był niezony, kochał piękną służącą. Owocem tego związku była córka. Gdy otoczenie Menelika spostrzegło, co się święci, usunęło natychmiast z jego pałacu winowajczynię. Wydała ona na świat dziecko w odległej prowincji. Tam córka jej wzrosła do lat dziesięciu, nie znając tajemnicy swego urodzenia. Dopiero matka, umierając, włożyła na szyję córki woreczek skórzany, zawierający dokumen-

ty, świadczące o jej pochodzeniu królewskim.
 Długi czas po śmierci matki nieszczęśliwe dziecko bląkało się po świecie, gdy Taitu znalazła ją odnaleźć. Przyprawiono ją potajemnie do pałacu. Miłowana została damą honorową i dano jej wykształcenie, odpowiednie jej urodzeniu. Pewnego oznaczonego dnia Menelik ujrzał swą córkę, której obecność na dworze ukrywano długi czas. Taitu zapytała go:
 — Spójrz na jej oblicze? Czy rysy jej nie nasuwają ci żadnych wspomnień?

Ci, którzy byli obecni przy tej scenie, opowiadają, że Menelik, spojrzawszy na swą córkę, zadrzał ze wzruszenia. Wyszepał imię wypędzonej służącej, którą kochał niegdyś, ujął córkę w ramiona i rzekł:
 — Bóg przestał mnie karać, oddał mi moją krew.

Nieszczęśliwa opuszczona dziewczyna została księżniczką i wyszło za mąż za rasę (księcia) potężnego.
 Ten fakt zdecydował ostatecznie o losie Taitu i odtąd uzyskała ona bezgraniczne zaufanie Menelika i podczas jego choroby sprawowała rządy. Rewolucja, jaka powstała, wytrąciła jej jednak z rąk ster rządów. Wszyscy jej stronnicy są w więzieniu, cesarzowa jest również więźniem w swym pałacu. Ras Tessama, pretendent, jest górą.

ROZMAITOŚCI.

— Pojedynek na kule woskowe. Odbył się w Budapeszcie ciekawo

proces, jaki wytoczył konsul turecki Nikolaiz sekundantowi swego przeciwnika Kokorowiczowi. Nikolaiz, obowiązując się pojedynku, naklonił Kokorowicza, iż tenże za 4000 koron nabił pistolety kulami woskowymi. Naturalnie, przeciwnicy wyszli z pojedynku cało, lecz konsul nie chciał potem zapłacić przyrzeczonej sumy 4000 kor. Wobec tego Kokorowicz wystosował grubiański list do konsula, groząc mu skandalem. W odpowiedzi na to konsul zaskarżył Kokorowicza, którego sąd skazał na 5 dni aresztu.

— Strach przed kometa.

W gminie Czikgörgy na Węgrzech zobaczył syn kościelnego, bawiąc wieczorem na wieży kościelnej, wylatujące w górę i spadające na dół rakiety. Myśląc naивно, że to pewnie zapowiedziana kometa Halleya spadła w tej gminie, zaczął dzwonić na trwogę. Natychmiast zgromadził się wiejski lud z kosami i siekierami, aby Halleyowi uciąć ogon. Strach się zwiększył, gdy rakietą w górę wyleciała. Gdy się dowiedziano, że to komety wylatują z domu nauczyciela, postanowili chłopię nie posyłać dzieci więcej do szkoły gdzie uczy fabrykant komet i przyjaciel diabła.

— Zbrodnia szaleńca.

Dzienniki amerykańskie opisują straszny wypadek, jaki zdarzył się w pociągu kolei Ohio. Jeden z podróżnych, w przystępie szału, z powodu pijanstwa, napadł na konduktora i zabił go. Na odgłos strzałów nadbiegł nadkonduktor, którego szaleńiec zabił również celnym strzałem rewolwerowym. Całym pociągu powstała panika. Podróżni poza-

mykali się w wagonach, aby nie dopuścić szaleńca, który wciąż hałasował strzałem. Dopiero na najbliższej stacji zawiadomiono o wypadku policję, która weszła do wagonu, zajmowanego przez wariata. Szaleńiec nie przestawał strzelać. Policjanci, nie mogąc go ubezpieczyć, dali do niego kilka strzałów rewolwerowych. Szaleńiec padł martwy.

Satyra i humor.

— o x o —
 W dwudziestem stuleciu.

Awiator (wpadając przez szklany dach do pracowni matarskiej):

— Daruję pan, że nie wchodzi drzwiami, ale bardzo mi się spieszy...

Albo:
 Policjant (latający na aeroplanie urzędowym, do wirujących po nad rąchem awiatorów):

— Panowie, w imieniu prawa proszę się rozlecieć!

Z rozmów poufnych.

(Wpływ sezonu na poczytność gazet)
 — Mężu.

— Maż podnosi oczy z nad gazet.

— A co?

— Prędko skończysz czytać gazetę?

— Zaraz. Nic niema nowego. A dlaczego?

— Chciałabym z tobą pomówić o wiosennem odruciu, którego potrzebuję.

— Maż spuszcza szybko oczy na gazetę.

— A! A! No proszę! A to dopiero! Czytałaś? Co za ciekawy artykuł!

Tow. Akc. Zakładów Ceramicznych Dziwulski i Lange w Warszawie.
 Fabryki: w Opcznie i Sławiańsku.
 POLECA: posadzki terrakotowe, płytki terrakotowe, glazurowane, zwykłe i fantazyjne; licówki zwykłe i glazurowane. Wyroby ogniotrwałe
 Zamówienia przyjmuje
Przedstawiciel: ZDZISŁAW RYLSKI, Częstochowa Aleja II Nr. 33 Tel. 93.

„Zdrój” Fabryka wód mineralnych aptekarza St. WĄGROWSKIEGO w Częstochowie, III Aleja № 62, tel. 31
NAGRODZONA MEDALAMI:
 Poleca wody mineralne w syfonach i fiaskach na wodzie destylowanej ściśle podległ anality przyrządzone w zupełności zastępujące wody naturalne. Wody gorzkie: apentę, Franz Jozef i Huniadę. Wody słotowe: Giessschüber i Narzan. Lemoniady owocowe na sposób „Lanina” przyrządzone. Wszystkie wyroby nie wyłączając wody sodowej wyrabiane na kwasie węglanym płynnym.
 Zadać wszędzie i zwracać uwagę na firmę. Syfony i fiaski bez etykiet nie pochodzą z fabr. „Zdrój”. Reprezentacja płynnego kwasu węglanego Na żądanie dostarcza się wody do domów na zabawy i przyjęcia.

„ARYSTOKRATYNA”
 krem i preszek.
 Odmaczony na wystawie lekarskiej i przyrodników we Lwowie medalem złotym i dyplomem.
 „Arystokratyna” działa przez swą zawartość węgliku antyseptycznie i orzeźwiająco, już po krótkim użyciu — staje się pięć kłania biała i nabiera młodocianej świeżości i wdzięku.
 Pielęgniarski, wagi, tężące plamy „Arystokratyna” usuwa po kilkorazowym użyciu.
 Żądać w składkach aptecznych i aptekach. Główny skład na Królestwo i Cesarstwo w składzie aptecznym **Wacława ORZEŁ** w Częstochowie, III Aleja № 48

Do wynajęcia od 1-go kwietnia lokal składający się z trzech pokoi, kuchni, przedpokoju, w obszarze ośmiu okien dużych, zlatany na mieszkanie sale zabaw lub fabrykę wiadomości w składzie tabacznym Markusa Wiener I-a Aleja № 10.

Do sprzedania 3 morgi ziemi, graniczące z terytorjum fabryki „Korwinów” Książka hipoteczna założona. Wiadomość: Kasa biletowa stacji osobowej Piotrków

Potrzebne 2 pokoje na part. erze lub 1-11 i ul. Teatr. — Dojazd bliżej al. Oferty w administracji Gazety M. K. 667

H. KOCZAŁSKI & Co, Dom Komisowo-Spedycyjny
 Częstochowa, Herby pr., Herby ros. i Granica
 Kantor mieści się przy ul. Panny-Maryi Nr. 18 w oficynie na lewo (parter). Telefon 38.
 W zakres operacji wchodzi: cienie i ekspedycja towarów w przyczynowych i wywozowych na warunkach najprzystępniejszych. 448—180—2

American Cycle Company
 Warszawa, Elektryczna 4.
 Najlepsze
 Rowery i części Maszyn do szycia

ZENITH
 Wyłączna sprzedaż w Częstochowie: w składzie zegarków i. Szeffera 708 43—1.

ZAKŁAD
 artystyczno-fotograficzny **Racława Wesołowski** w Częstochowie róg II Alei i Teatr. 26.
 Wykonuje wszelkie roboty wchodzące w zakres nowoczesnej fotografii po cenach przystępnych.

Adolf Starkman Nowość!
Z NOTATNIKA WIĘZNI
 Autor opisał roczny pobyt w więzieniach Królestwa. Cena 60 kop., z przesyłką pocztową 80 kop.
 Składy główne: Księgarnia Gebethnera i Wolffa oraz Biuro Ungra Jerozolimska 78. — Do nabycia we wszystkich księgarniach. 600

Sklep do sprzedania na Jasnej Górze blisko bramy wiadomość w uli Wielunskiej Nr. 14 u państwa Kujawskich 658

Piwiarnia w najlepszym punkcie targi 80 rubli dataniem. za 600 rubli. Aleja III 71 m. 3, Bielski 661

Zgubiono parasolkę ostrą. Złożył na wynagrodzeniem w admi. „Gazety” 665
Rto z szanownych państwa życzy sobie kupić lub sprzedać dom, majątek ziemski, sklepy różnego rodzaju, mogą załatwić jako pośrednik energiczny i sumienny w krótkim czasie. Częstochowa, Aleja III 71 m. 3, Bielski 658

PRENUMERATĘ I OGŁOSZENIA PRZYJMUJĄ: Kantor własny Częstochowa Aleja II Nr. 43—w Zawierciu księ-garnia p. K. Lubcke i S-ka, — w Rakowie p. Leon Piotrowski.

Warunki prenumerały: Rocznie rb. 6, półrocznie rb. 3, kwartalnie rb. 2, kop. 50, miesięcznie kop. 50, wraz z przesyłką pocztową, lub odnośnictwem do domów.
Ceny ogłoszeń: Za wiersz jednoszpaltowy lub jego miejsce: przed tekstem k. 40 po tekście k. 15, obok tekstu (nadstawne) k. 50 nekrologi k. 20. Drobne ogłoszenia po 3 k. za wyraz. Najtańsze ogłoszenie k. 20